

Akcia postihla skôr chudobné židovské rodiny ako bohaté. Najviac zaráža, že neboli zistené až na nepatrné obnosy v prípadoch I. 1. /f/ a I. 3. /b/ peniaze či už v hotovosti a či na vkladných knižkách. Úrad povedie v tomto smere ešte ďalšie šetrenie.

Práca úradu je sťažovaná tým, že nemá k dispozícii Hlinkovu gardu.

Taktiež dovoľujem si podotknúť, že tunajšiemu úradu nebol pôvodný obežník o premiestnení a zatknutí židov vôbec komunikovaný.

Dovoľujem si aj to podotknúť, že v Giraltovciach na poštovom úrade sedí úradníčka židovka a neni vylúčené, že táto židovstvo v okrese včas avizovala. Taktiež v Kurime poštovou expedientkou je židovka. Prítomnosť týchto v úrade sťažuje prácu úradu a žiadam úctive, aby bolo zariadené preloženie uvedených síl z ich doterajšieho pôsobiska.

V Giraltovciach, dňa 8. novembra 1938.

(nečitateľný podpis)
okresný náčelník⁹⁴

SNA, fond Krajinský úrad – Prezídium, kartón 309, 69987/38.

Dokument 148

Hlásenie Okresného úradu v Ilave Prezidiu krajinského úradu v Bratislave z 10. 11. 1938 o deportáciách z okresu. V hlásení je zaznamenané roztrhnutie rodín v priebehu deportácií.

OKRESNÝ ÚRAD V Ilave.

Číslo: 969 prez. 1938.

Premiestnenie židov bez hmotných
prostriedkov.

Ku č. 70. 081/38 prez.

Prezidiu krajinského úradu v Bratislave.

V smysle II. odstavca telefonogramu tajomského úradu zo dňa 7. XI. 1938 číslo 70. 081/38 prez. úctive oznamujem, že zo správneho obvodu tunajšieho úradu premiestnení boli do územia Maďarskom obsadeného nasledovní židia:

- 1./ Oskár Politzer a manželka Mária rod. Schlesingerová z Dubnice n. V.
- 2./ Herman Weiss a manželka Anna rod. Eckmannová z Dubnice n. V.
- 3./ Maxmilian Schlesinger a manželka Terézia rod. Weissová z Ilavy.
- 4./ Izrael Kleinmann z Ilavy,
- 5./ Ervin Schöngut z Ilavy,

⁹⁴ Pod textom je prezentát Policajného riaditeľstva v Bratislave, dátum 12. 11. 1938 a číslo 56612.

- 6./ Gejza Steiner z Ilavy /bez manželky a dietok/,
- 7./ Adolf Traubner z Ilavy /bez manželky a dietok/,
- 8./ Dr. Ondrej Herzfeld z Ilavy,
- 9./ Jozef Blau z Ilavy,

10./ Cecilia Schifferová rod. Lippeová z Ilavy. Manžel menovanej Markus Schiffer už skôr odcestoval do Košíc.

- 11./ David Haler, manželka a 6 dietok z Beluše.

Hotovosti zaistené u Oskara Politzera kc.800.-, Hermana Weissa Kč. 8200.-, Dr. Ondreja Herzfelda Kč. 370.-, u Cecílii Schifferovej rod. Lipeovej Kč. 685.-, spolu Kč. 10.055.- vzaté boli tunajším úradom do úradnej úschovy a zavedené sú do príslušného priechodného peňažného deníka, taktiež aj vkladná knižka poštovej sporiteľne č. 504.489 s preukazným lístkom č.493.378 na vklad Kč. 110.- zaistená u Maxmiliána Schlesingera v Ilave.

Zaistené domy, byty a bytové zariadenia odovzdané boli do opatery príslušným obecným úradom.

Policajné riaditeľstvo /centrála pre riešenie židovského problému na Slovensku/ v Bratislave bolo o premiestnení židov, zaistení hotovosti a cennosti, nemovitosti a movitosti upovedomené.

Čo do skúsenosti v tomto ohľade nadobudnutých hlásim nasledovné:

Dané pokyny neboli dosť jasné a bolo preto zpočiatku hodne vzájomného telefonovania medzi okresnými úradmi, jako treba telefonogram rozumieť, menovite či sa pokyn týka len židov štátnej príslušnosti poľskej, nemeckej, rumunskej a maďarskej alebo aj židov štátnej príslušnosti česko-slovenskej.

V okresoch v ktorých niet vojska, poľažne posádkového veliteľstva bolo ťažko sohnáť k premiestneniu židovských rodín potrebné dopravné prostriedky, vzhľadom tiež aj na to, že všetky súce motorové dopravné vozidlá boli po vyhlásení mobilizácie odvedené vojskom.

Nevyriešená ostala dosiaľ otázka z čoho majú byť hrazené dopravné trovy resp. komu majú byť predložené príslušné účty.

Dovoľujem si napokon prejaviť názor, že prvým predpokladom židovskej otázky je zriadenie koncentračného tábora, do ktorého bolo by treba dopraviť a tam držať pod dozorom až do úplného vyriešenia otázky, všetkých židov cudzej štátnej príslušnosti, menovite však tých, ktorí nemajú hmotných prostriedkov k výžive.

Ilava, dňa 10. XI. 1938.

(nečitateľný podpis)
za okr. náčelníka